

LAKIALOITE 108/2005 vp

Laki opintotukilain 11 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi opintotukilain (65/1994) 11 ja 19 §:ää siten, että toisen asteen opiskelijoiden opintotukietuuksiin vaikuttavia vanhempien tulorajoja nostetaan ra-

han arvon muutokset ja ansiokehitys huomioon ottaen 25 %:lla.

Aloite on osa kristillisdemokraattien eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia ja ns. köyhyyspakettia.

PERUSTELUT

Yksin asuvien toisen asteen opiskelijoiden, lukiolaisten ja ammattioppilaitoksessa opiskelevien, opintorahan suuruuteen vaikuttavat vanhempien tulot 20-vuotiaaksi saakka. Alle 18-vuotiailla vanhempien tulot vaikuttavat myös asumislisään. Vain kaikkein pienituloisimpien perheiden nuoret saavat toisella asteella opiskellessaan täysimääräistä opintotukea.

Vanhempien tulorajoja ei ole tarkistettu vuoden 1993 jälkeen, jolloin pääministeri Esko Ahon hallitus teki suuren ja hyvin onnistuneen opintotuki uudistuksen. Tilastokeskuksen tietojen mukaan palkansaajien ansiotasoindeksi on noussut vuodesta 1993 vuoteen 2004 peräti 46 % ja elinkustannusindeksi 18 %. Suurin osa opiskelijan tuloista kuluu vuokralla asumiseen, joten elinkustannusindeksin nousu ei vastaa voimakkaasti kasvaneita asumiskustannuksia. Vuokrat ovat nousseet vuodesta 1993 keskimäärin 46 % ja pääkaupunkiseudulla jopa 56,2 %. Opintorahan taso on laskutavasta riippuen jää-

nyt 18—46 % jälkeen vuoden 1993 tasosta, keskimäärin 25 %.

Pääministeri Paavo Lipposen hallitukset eivät huolehtineet toisen asteen opiskelijoiden taloudellisen aseman turvaamisesta. Myöskään pääministeri Matti Vanhasen hallitus ei ole etuuksia parantanut eikä esitä minkäänlaista korotusta vanhempien tulorajoihin edes vuonna 2006, vaikka ne ovat kohtuuttoman alhaiset. Jälkeenjääneisyys estää nuorten opiskelumahdollisuuksia. Erityisen vaikea tilanne on useampilapsisissa perheissä, jotka eivät asu opiskelupaikkakunnilla. Kohtuuton tilanne näkyy myös ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden heikkenemisenä. Tämä on huolestuttavaa. Opetusministeriö ei ole asettanut toisen asteen opiskelijoiden taloudellisen aseman parantamista tärkeäksi tavoitteeksi, eikä koko hallitus ole osoittanut asiaan kiinnostusta. Koulutuksen arvostusta tulee voimakkaasti korostaa myös tältä osin.

Vanhempien tulo rajoja tulee korottaa ensi vuonna 25 %, jolloin vuodesta 1993 alkaen tapahtunut jälkeenjääneisyys pääosin poistuu. Tasokorotuksen jälkeen tulee huolehtia siitä, että uutta jälkeenjääneisyyttä ei pääse tapahtumaan. Vanhempien tulo rajojen nosto merkitsee noin 10 miljoonan euron lisätarvetta hallituksen talousarvioehdotuksessa 2006 esitettyyn määrära-

haan. Parannukset koskisivat yli 30 000:ta toisella asteella opiskelevaa opiskelijaa.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1.1.2006.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 11 ja 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 11 §:n 3 ja 4 momentti sekä 19 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 3 ja 4 momentti laissa 345/2004 ja 19 §:n 3 momentti laissa 734/2001, seuraavasti:

11 §

Opintorahan määrä

Jos vanhempien tuloverolain (1535/1992) 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärä on enintään 17 300 euroa vuodessa, opintorahaa voidaan korottaa seuraavasti:

- 1) 38,68 euron opintorahaa enintään 58,87 eurolla;
- 2) 21,86 euron opintorahaa enintään 42,05 eurolla;
- 3) 105,96 euron opintorahaa enintään 126,14 eurolla;
- 4) 63,91 euron opintorahaa enintään 84,09 eurolla;
- 5) 126,14 euron opintorahaa enintään 126,14 eurolla;
- 6) 84,09 euron opintorahaa enintään 84,09 eurolla.

Korotus pienenee jokaista tulo rajan ylittävää täyttä 1 730 euroa kohden 10 prosenttia. Jos 3 momentissa tarkoitettujen tulojen yhteismäärä ylittää 32 630 euroa, korotusta ei makseta.

19 §

Vanhempien tulojen huomioon ottaminen

Opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen opintorahaan ja asumislisään, jos vanhempien tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen määrä on enintään 34 130 euroa vuodessa. Opintorahaa ja asumislisää vähennetään jokaista tulo rajan ylittävää täyttä 850 euroa kohden viisi prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

LA 108/2005 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2005

Toimi Kankaanniemi /kd
Leena Rauhala /kd
Sari Essayah /kd

Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Bjarne Kallis /kd